

Dosarul nr. 2r-828/21
2-21098057-01-2r-21122021

Prima instanță - (Judecătoria Strășeni, sediul central) V. Neguriță
Instanța de apel - (Curtea de Apel Chișinău) A. Pahopol, O. Cojocar, R. Pulbere

D E C I Z I E

29 decembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Mariana Pitic
Dumitru Mardari

examinând cererea de recurs depusă de avocatul Natalia Crîșmari în numele și interesele lui Sergiu Efros,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Svetlana Efros împotriva lui Sergiu Efros, intervenienți accesorii Direcția asistență socială și protecția familiei Strășeni și Direcția asistență socială și protecția familiei Criuleni, cu privire la stabilirea domiciliului copiilor minori și încasarea pensiilor de întreținere,

împotriva încheierii din 16 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 30 iunie 2021, Svetlana Efros a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Sergiu Efros cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copiilor minori și încasarea pensiilor de întreținere.

Prin hotărârea din 3 august 2021 a Judecătoria Strășeni, sediul central, s-a admis parțial acțiunea.

S-a determinat domiciliul copiilor minori comuni: xxxxx a.n. xxxxx și xxxxx a.n. xxxxx cu mama – Svetlana Efros.

S-a încasat de la Sergiu Efros în beneficiul Svetlanei Efros pensia de întreținere a copiilor minori comuni: xxxxx a.n. xxxxx și xxxxx a.n. xxxxx în mărime 2 000 lunar, pentru fiecare copil în parte, începând cu 30 iunie 2021 și până la atingerea majoratului de către fiecare copil.

S-a încasat de la Sergiu Efros în beneficiul Svetlanei Efros cu titlu de cheltuieli de judecată pentru achitarea taxei de stat, suma de 100 lei.

În rest, acțiunea s-a respins ca nefondată.

S-a încasat de la Sergiu Efros în beneficiul Statului taxa de stat în sumă de 720 de lei de la care reclamanta a fost scutită la depunerea cererii de chemare în judecată pentru cerința încasării pensiilor de întreținere.

Hotărârea în partea încasării pensiilor de întreținere urmează a fi executată imediat, titlul executoriu urmând a fi eliberat la cererea reclamantei.

La 4 august 2021, Sergiu Efros a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 3 august 2021 a Judecătoria Strășeni, sediul central.

Prin încheierea din 19 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs apelului declarat de Sergiu Efros împotriva hotărârii din 3 august 2021 a Judecătoria Strășeni, sediul central.

S-a acordat apelantului Sergiu Efros termen de 10 zile calendaristice din momentul primirii copiei încheierii pentru înlăturarea neajunsurilor și depunerea unei cereri suplimentare de apel cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul, precum și prezentarea copiilor de pe cererea de apel suplimentară într-un număr egal cu numărul participanților la proces.

S-a explicat apelantului Sergiu Efros că cererea de înlăturare a neajunsurilor menționate urmează să fie prezentată și înregistrată nemijlocit în Direcția Evidență și Documentare Procesuală a Curții de Apel Chișinău în termenul stabilit, iar în caz de neîndeplinire a indicațiilor din prezenta încheiere, cererea de apel va fi restituită.

S-a explicat apelantului Sergiu Efros că asupra restituirii cererii de apel va decide un complet din 3 judecători, la expirarea termenului acordat, fără citarea participanților la proces.

Prin încheierea din 16 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, s-a restituit apelul declarat de Sergiu Efros împotriva hotărârii din 3 august 2021 a Judecătoria Strășeni, sediul central.

La 7 decembrie 2021, avocatul Natalia Crîșmari, acționând în numele și interesele recurentului Sergiu Efros, în baza mandatului avocațial nr.1644532 din 3 august 2021 (f.d.68), a declarat recurs împotriva încheierii din 16 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând repunerea în termen a acestuia, admiterea recursului, casarea încheierilor din 19 octombrie 2021 și din 16 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și transmiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel pentru examinarea apelului în fond.

La 24 decembrie 2021, avocatul Natalia Crîșmari a depus cerere de recurs suplimentară.

În motivarea recursului, a invocat că instanța de apel prin restituirea cererii de apel a încălcat dreptul recurentului Sergiu Efros la apărare.

În context, reprezentanta recurentului a relatat că încheierea de nu dat curs cererii de apel nu a fost recepționată de Sergiu Efros dar de o persoană necunoscută, din motiv că acesta nu se află la domiciliu și până în prezent nu se află pe teritoriul Republicii Moldova.

Totodată, avocatul Natalia Crîșmari a indicat că la 3 august 2021 a încheiat cu apelantul Sergiu Efros contractul de acordare a asistenței juridice, pentru reprezentarea intereselor acestuia în prezenta cauză, cu toate împuternicirile prevăzute de art. 81 din Codul Procedură civilă, inclusiv cu dreptul de a ataca hotărârea judecătorească cu apel și recurs.

Astfel, a menționat că, având calitate procesuală ca reprezentat al apelantului în prezentul proces civil, în perioada 20 octombrie 2021 – 6 decembrie 2021 s-a aflat în concediu medical, fapt ce se confirmă prin certificatul de concediu medical Seria 01 nr.4552944 din 12 noiembrie 2021 și certificatul medical nr.4552944, Seria 01 din 6 decembrie 2021.

Cu încheierea din 19 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a luat cunoștință la data de 1 noiembrie 2021.

Tot atunci, prin intermediul telefonului și poștei electronice a comunicat instanței de apel că reprezintă interesele apelantului Sergiu Efros în baza mandatului, apelantul lipsește pe teritoriul Republicii Moldova, iar ea de pe 20 octombrie 2021 se află internată în spitalul și este în imposibilitate de a executa în termenul acordat cerințele instanței din încheierea prin care nu s-a dat curs cererii de apel, solicitând oferirea unui termen suplimentar pentru înlăturarea neajunsurilor.

Ca rezultat, cererea a fost respinsă și apelul a fost restituit prin încheierea din 16 noiembrie 2021.

După expirarea concediului medical, la 7 decembrie 2021 a luat cunoștință cu încheierea din 16 noiembrie 2021 de pe site-ul instanței, iar încheierea din 19 octombrie 2021 pe site-ul curții de apel nu este publicată.

La fel, avocatul Natalia Crîșmari consideră că încheierea din 16 noiembrie 2021 este ilegală și din motivul că instanța de apel nu s-a expus asupra faptului că avocatul a anunțat instanța de apel despre imposibilitatea de a exercita încheierea de nu dat curs în termen și despre atribuțiile sale ca avocat și reprezentat al apelantului prin depunerea cererii scrise din 1 noiembrie 2021 la adresa electronică a instanței de apel.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Referitor la termenul de declarare a recursului Colegiul reține următoarele.

Copia încheierii contestate a fost comunicată recurentului Sergiu Efros prin intermediul poștei, la 25 noiembrie 2021 (f.d.56), însă dovada legală de recepționare a acesteia lipsește la dosar.

Totodată, avocatului Natalia Crîșmari încheierea nu i-a fost expediată pentru cunoștință.

Astfel, având în vedere lipsa dovezii de notificare de către instanța de apel a încheierii contestate apelantului și reprezentantului acestuia, Colegiul consideră că recursul a fost declarat în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Conform art. 427 lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, soluționând prin decizie problema respectivă.

Verificând legalitatea încheierii atacate, în raport cu motivele recursului declarat, probele anexate la dosar și cadrul legal aplicabil speței, Colegiul consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, din considerentele ce urmează.

După cum rezultă din actele dosarului, la 3 august 2021 a fost pronunțat dispozitivul la hotărârii Judecătoria Strășeni, sediul central.

La 4 august 2021, Sergiu Efros a contestat cu cerere de apel nemotivată hotărârea.

Prin încheierea din 19 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs apelului declarat de Sergiu Efros împotriva hotărârii din 3 august 2021 a Judecătoria Strășeni, sediul central și s-a acordat apelantului termen de 10 zile

calendaristice din momentul primirii copiei încheierii pentru înlăturarea neajunsurilor.

Încheierea de nu dat curs cererii de apel din 19 octombrie 2021 a fost expediată apelantului Sergiu Efros, prin intermediul poștei, la 20 octombrie 2021.

Potrivit avizului de recepție (f.d.48), încheierea menționată ar fi fost recepționată de destinatar la 27 octombrie 2021, însă, totuși, Colegiul instanței de recurs consideră necesar să menționeze că semnătura olografă de pe acesta nu coincide cu semnăturile olografe puse de către Sergiu Efros pe alte acte, precum: cererea de a face cunoștință cu dosarul din 29 iulie 2021 (f.d.18), recipisa (f.d.20), copia buletinului de identitate a lui Sergiu Efros (f.d.23) și cererea de apel nemotivată (f.d.35).

Din aceste considerente, Colegiul va aprecia ca fiind întemeiate argumentele recursului precum că, de fapt, încheierea din 19 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău nu a fost comunicată efectiv apelantului, deși instanța și-a onorat obligația de a-l comunica.

Totuși, până la expirarea termenului de 10 zile de la notificarea încheierii apelantului, ultima zi fiind 8 noiembrie 2021 inclusiv, la data de 1 noiembrie 2021, avocatul Natalia Crișmari, acționând în interesele apelantului, a expediat la poșta electronică a Curții de Apel Chișinău cererea prin care a solicitat acordarea unui termen suplimentar pentru lichidarea neajunsurilor cererii de apel, motivând prin faptul aflării apelantului peste hotarele țării, dar și a internării acesteia într-o instituție medicală pentru tratament, fiind în imposibilitate de a executa încheierea din 19 octombrie 2021.

Potrivit scrisorii din 3 noiembrie 2021 (f.d.50) Curtea de Apel Chișinău a comunicat avocatului Natalia Crișmari despre faptul că cererea sa din 1 noiembrie 2021 a fost lăsată fără examinare, din motivul lipsei împuternicirilor acesteia de a acționa în interesele apelantului.

Scrisoarea din 3 noiembrie 2021 a fost expediată avocatului Natalia Crișmari la adresa poștală electronică a acesteia la 3 noiembrie 2021 (f.d.51).

Iar, prin încheierea din 16 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, s-a restituit apelul declarat de Sergiu Efros împotriva hotărârii din 3 august 2021 a Judecătoria Strășeni, sediul central.

Curtea de Apel Chișinău și-a întemeiat soluția în baza prevederilor art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, motivând că apelantul Sergiu Efros nu a înlăturat neajunsurile indicate de instanță în încheierea de nu dat curs apelului, deși aceasta i-a fost comunicată la 27 octombrie 2021.

Invocând încălcarea dreptului recurentului Sergiu Efros la apărare, avocatul Natalia Crișmari a contestat cu recurs încheierea din 16 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, examinând argumentele recursului, consideră că acestea sunt întemeiate, iar soluția instanței de apel de a restitui apelul pentru motivele reținute, una neîntemeiată și care urmează a fi apreciată ca o limitare a dreptului apelantului de acces liber la justiție.

În acest context, Colegiul reține că în conformitate cu prevederile art. 360 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, sunt în drept să declare apel reprezentantul în interesul apelantului, dacă este împuternicit în modul stabilit de lege.

În conformitate cu art. 75 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în proces civil, persoanele fizice își pot apăra interesele personal, prin avocat sau avocat stagiar. Participarea personală în proces nu face ca persoana fizică să decadă din dreptul de a avea avocat.

Aici este important de menționat că, într-adevăr, la momentul depunerii de către Sergiu Efros a cererii de apel nemotivată, ultimul nu a anexat la dosar mandatul avocațial nr.1644532 din 3 august 2021, ce ar confirma împuternicirile de reprezentare acordate avocatului Natalia Crîșmari, având în vedere că acesta a depus și a semnat cererea de apel nemotivată personal.

Însă, pentru a elucida aspectele invocate de avocat în cererea prin care aceasta a solicitat acordarea unui termen suplimentar pentru lichidarea neajunsurilor, motivând prin imposibilitatea deplasării la sediul instanței în legătură cu aflarea apelantului peste hotarele țării și a internării reprezentantei lui în instituția medicală, și pentru a nu aduce atingere nejustificată dreptului apelantului de acces la instanța de judecată, protejată de art. 5 din Codul de procedură civilă, art. 20 din Constituție și art. 6 § 1 CEDO, Colegiul consideră că instanța de apel urma cel puțin să examineze cererea din 1 noiembrie 2021, acordând un termen suplimentar.

Colegiul reiterează că această soluție a fost oportună având în vedere necesitatea verificării circumstanțelor menționate de avocatul Natalia Crîșmari, și anume a faptului dacă într-adevăr aceasta acționează în interesele lui Sergiu Efros fără a avea împuterniciri.

În acest context, Colegiul apreciază ca fiind întemeiate raționamentele din recurs precum că instanța de apel a dat dovadă de formalism excesiv și a restituit cererea de apel, în situația în care aceasta are calitate procesuală de reprezentat al apelantului, iar cererea ei din 1 noiembrie 2021 privind acordarea unui termen suplimentar nu a fost examinată în ședință de judecată.

Colegiul notează că deși instanțelor de judecată le revine, în primul rând, sarcina de a interpreta și de a aplica normele de drept procedural, un formalism excesiv în aplicarea acestora se poate dovedi contrar art. 6 § 1 din Convenție atunci când acesta se face în detrimentul unuia dintre participanții la proces (a se vedea, mutatis mutandis, Sovtransavto Holding împotriva Ucrainei, nr. 48.553/99, pct. 81, CEDO 2002-VII).

Efectivitatea dreptului de acces la instanța de judecată impune ca un individ să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a contesta un act ce constituie o ingerință în drepturile sale (Bellet împotriva Franței, Hotărârea din 4 decembrie 1995, pct. 42, 36, Cañete de Goñi împotriva Spaniei, nr. 55.782/00, pct. 34, CEDO 2002-VIII).

Drept urmare, este de menționat că Curtea Europeană de nenumărate ori s-a expus că o interpretare deosebit de strictă a regulilor de procedură în instanțele naționale poate priva părțile de dreptul lor de acces la instanță.

Este important de reținut că la dosar este anexată dovada de achitare a taxei de stat (f.d.37), cererea de apel motivată (64-67) și mandatul avocațial ce confirmă împuternicirile acordate de Sergiu Efros avocatului Natalia Crîșmari (f.d.68).

Sub aspectul celor menționate, Colegiul ajunge la concluzia că cererea de recurs urmează a fi admisă, casată încheierea din 16 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și restituită cauza la rejudecare, în același complet de judecată, pentru examinarea cererii de apel în fond.

În conformitate cu art. 427 alin. (1) lit. c), art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de avocatul Natalia Crîșmari în numele și interesele lui Sergiu Efros.

Se casează integral încheierea din 16 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Svetlana Efros împotriva lui Sergiu Efros, intervenienți accesorii Direcția asistență socială și protecția familiei Strășeni și Direcția asistență socială și protecția familiei Criuleni, cu privire la stabilirea domiciliului copiilor minori și încasarea pensiilor de întreținere se trimite la Curtea de Apel Chișinău, în același complet de judecată, pentru examinarea în fond a apelului declarat de Sergiu Efros împotriva hotărârii din 3 august 2021 a Judecătoria Strășeni, sediul central.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Mariana Pitic

Dumitru Mardari